

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Ірина Іосифівна

Ірина Іосифівна

Протокол № 6 від «19» лютого 2020 р.

№119022020

ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
у дошкільних навчальних закладах
(групи молодшого, середнього та старшого віку)
підготовки бакалавра
спеціальності 012 Дошкільна освіта
освітньої програми (спеціалізації) 012 Дошкільна освіта

Програма педагогічної практики у дошкільних навчальних закладах (групи молодшого, середнього та старшого віку) підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньою програмою Дошкільна освіта

Розробники: Ємчик О.Г., старший викладач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук

Рецензент: Сергєєва В.Ф., доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Програма практики затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № 7 від 27. 12. 2019 р.

Завідувач кафедри: _____ (Семенов О.С.)

Програма практики схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

протокол № 5 від 20. 01. 2020 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Антонюк В. З.)

Програма практики схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. . ІНФОРМАЦІЙНИ ОПИС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Денна форма

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	01 Освіта	Виробнича
	012 Дошкільна освіта	
	Дошкільна освіта	Рік навчання – 3 Семестр – 6
Кількість годин/ кредитів 180/6	Бакалавр	Консультації – 12 год.
		Самостійна робота – 168 год.
		Форма контролю: <u>диференційований залік</u>

2. АНОТАЦІЯ ПРАКТИКИ.

Практика студентів спеціальності «Дошкільна освіта» є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх педагогів, важливим етапом їх професійного зростання.

Метою педагогічної практики є формування особистості вихователя закладу дошкільної освіти, оволодіння студентами сучасними методами, формами освітньої роботи в дошкільному закладі, а саме у групах молодшого, середнього та старшого дошкільного віку, формування в них професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання інтересу до професії, любові до дітей, потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності, вивчення та використання передового та новаторського педагогічного досвіду, потреб у педагогічній освіті.

Завдання практики:

- удосконалення навичок студентів щодо організації педагогічного процесу у групах молодшого, середнього та старшого дошкільного віку;
- формування умінь співвідносити наукові знання про вікові та індивідуальні особливості дошкільників, організацію життєдіяльності дітей дошкільного віку, умови, зміст та методiku їх виховання з станом практичної організації педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти;
- удосконалення вмінь налагоджувати взаємини з вихованцями молодших, середніх і старших груп та їх батьками на основі особистісно-орієнтованої моделі педагогічного спілкування;
- формування вмінь налагоджувати ділові взаємини з вихователями дошкільних закладів;
- розширення знань про організацію діяльності дошкільної установи в сучасних умовах, керівництво дошкільним вихованням з боку управління освіти міста

(району);

- удосконалення умінь спостерігати, аналізувати організаційні моменти педагогічного процесу, здійснювати окремі форми контролю освітнього процесу в дошкільній установі, відзначати специфічні особливості освітнього процесу в групах молодшого, середнього та старшого дошкільного віку.
- формування уміння застосовувати набуті знання для здійснення науково-дослідної роботи, розвиток дослідницьких вмінь та навичок, сприяння розвитку наукового потенціалу студентів.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

У процесі педагогічної практики у студентів формуються такі професійно-педагогічні уміння і навички:

- спостерігати і аналізувати організацію освіти та виховання в дошкільному закладі в молодших, середніх та старших групах;
- планувати навчально-виховну роботу в групах молодшого, середнього та старшого дошкільного віку;
- організовувати навчально-виховну роботу в групах молодшого, середнього та старшого дошкільного віку;
- використовувати ефективні методи, форми і засоби роботи з дітьми молодшого, середнього та старшого дошкільного віку;
- розвивати в дошкільнят сприймання, мислення, уяву, увагу, пам'ять тощо; пізнавальні і творчі сили, самостійність, здібності і таланти;
- вивчати вікові та індивідуальні особливості дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку, проектувати їх розвиток, налагоджувати правильні взаємовідносини;
- використовувати технічні та наочні засоби навчання, виготовляти дидактичний матеріал;
- вести виробничу документацію.

4. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	<p>Перед початком практики проводиться настановна конференція, у ході якої студенти ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють їм мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.</p> <p>На період практики в кожній підгрупі студентів призначається староста, який веде облік відвідування студентами практики, організовує і координує роботу підгрупи, виконує доручення керівника практики, методистів, адміністрації і працівників базового навчального закладу чи установи щодо організації і перебігу практики, інформує студентів про консультації, семінари.</p> <p>Послідовність реалізації завдань практики студент визначає в індивідуальному плані проходження практики. Він складається у перші дні практики, схвалюється викладачем-методистом та керівником від бази практики (вихователем, вихователем методистом, завідувачем, викладачами кафедри дошкільної освіти). Кожен студент працює відповідно до свого індивідуального плану.</p>

2.Ознайомлювальний	<p>Студенти залучаються до виконання обов'язків вихователя групи з першого дня практики. Кожний студент закріплюється за одним вихователем, що працює в дошкільній групі. Вони повинні ознайомитися з умовами роботи в ЗДО, правилами внутрішнього розпорядку, традиціями.</p> <p>Завідувач проводить інструктаж з техніки безпеки, знайомить з ЗДО, з організацією навчально-виховної роботи в групах молодшого, середнього та старшого віку, студенти оглядають приміщення груп. Упродовж тижня, щоденно спостерігають за роботою вихователя, помічника вихователя, частково допомагають в організації режимних процесів.</p> <p>Студенти щоденно спостерігають заняття, які проводить вихователь (аналізують його за схемою).</p> <p>Перший та другий дні студенти спостерігають роботу вихователя з дітьми, а потім самостійно працюють по 6 годин на день (1 чи 2 зміна).</p>
3.Основний	<p>Практиканти активно включаються в організацію та проведення навчально-виховної роботи в групі: приймають участь у ранковому прийомі дітей, проведенні ранкової гімнастики, інших режимних моментів, організують заняття, прогулянки, ігрову та інші види самостійної діяльності дітей дошкільного віку.</p> <p>Проводять самостійно заходи в цій віковій групі, режимні процеси, розваги, інші заходи як в першу, так і в другу половину дня, згідно з планами вихователів конкретної групи.</p> <p>До проведення роботи з дітьми слід готуватись: читати методичну літературу, отримати консультацію у вихователя, виготовляти необхідні матеріали. Студент щоденно веде робочий зошит, в якому відображує планування виховної та оздоровчої роботи з дітьми, зміст цієї роботи та її аналіз.</p> <p>Студент щоденно, у тісній взаємодії з вихователем-наставником, долучається до проведення усіх режимних процесів, самостійно (за планом роботи вихователя) проводить не менше 3 пробних занять (за допомогою вихователя, складає конспекти, ретельно готується і проводить заняття, здійснює самоаналіз). Доповнює дидактичний матеріал чи оформлення групи виробами, виготовленими власноруч. Готує консультацію (медіа-презентацію) для батьків за однією з актуальних проблем виховання дітей дошкільного віку. Оформлює батьківський куточок.</p> <p>В кінці робочої зміни студент обговорює свою діяльність з вихователем-наставником, отримує консультації щодо наступного робочого дня.</p>
4.Підсумковий	<p>Останній тиждень – заліковий період. Студенти-практиканти проводять всі види занять з:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ методики розвитку мови; ☐ методики математики; ☐ методики навчання української мови; ☐ фізичного виховання; ☐ ознайомлення з природою та навколишнім; ☐ народознавства; ☐ методики образотворчого мистецтва;

	<p>□ розвага для дітей дошкільної групи.</p> <p>Поряд з обов'язковими заліковими заняттями студенти організують і проводять сюжетно-рольову гру з дітьми конкретної вікової групи.</p> <p>Проведені залікові заходи обговорюються та аналізуються за участю вихователя, методиста чи керівника практики і студентів-практикантів.</p> <p>Студент обробляє зібраний матеріал і складає звіт, у якому подає аналіз всіх напрямів своєї роботи під час практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на досягнення та нереалізовані ідеї, визначає причини недоліків та упущень, намічає основні шляхи самовдосконалення.</p> <p>Практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції студенти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності.</p>
--	---

5. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Проаналізувати систему планування навчально-виховної роботи у дошкільному закладі щодо його структури та спрямування. Результати зафіксувати у таблиці.
2. Скласти конспект залікового виховного заходу (свята, екскурсії, розваги, прогулянки, гри тощо).
3. Провести самостійно виховний захід за розробленим і затвердженим конспектом.
4. Зробити розгорнутий аналіз виховного заходу, який був проведений вихователем.
5. Проаналізувати тематику ігор дітей, їх тривалість, характер взаємодії гравців.
6. Самостійно здійснювати педагогічне керівництво різними видами ігор дітей (сюжетно-рольовими, театралізованими, на спілкування та ін.).
7. Провести опитування дітей з метою виявлення, які трудові доручення їм дають дорослі і які доручення вони хочуть виконувати дома.
8. Скласти перелік трудових доручень для дітей дошкільного віку. Розподілити доручення й організувати чергування.
9. Провести спостереження за розвитком соціальної сфери дошкільників.
10. Розробити програму методичної та психолого-педагогічної консультації, бесіди для батьків.

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Перелік звітних матеріалів практики:

1. Щоденник практики (підписаний методистом від кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти та завідувачем або методистом дошкільного навчального закладу).
2. Робочий зошит з матеріалами про виконання завдань практики (щоденник спостережень, календарний план).
3. Плани-конспекти проведених залікових занять, режимних процесів, розваг (формат А-4).
4. Педагогічна скарбничка.
5. Медіа-презентація «Психологічний портрет дитини».
6. Навчально-дидактичні посібники (інші вироби), виготовлені студентами під час практики власноруч.

7. Звіт про проходження практики (персональний).
 8. Колективний звіт-презентація про практику (один від ЗДО).

Студент-практикант оформлює необхідну звітну документацію і подає її для перевірки і затвердження груповому керівникові. Після перевірки документації керівник допускає студента-практиканта до захисту педагогічної практики, в процесі якого визначається підсумкова оцінка за педагогічну практику. Оцінка виставляється в відомість та в залікову книжку.

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: – знання педагогіки, дошкільної та методик, психології загальної та дитячої; – володіння матеріалом під час проведення занять, розваг, ігор та інших режимних моментів тощо.	15
2. Психолого-педагогічна майстерність: – педагогічний такт; – комунікабельність; – емпатійність; – неконфліктність тощо.	10
3. Особистісні характеристики: – дисциплінованість під час проходження практики; – ініціативність; – самостійність; – професійна спрямованість; – інноваційність тощо.	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: – проведення занять, розваг, експериментів; – формування технічної документації, облікової звітності на базах практики тощо.	20
5. Оцінювання звітної документації: – плани-конспекти занять; – сценарій розваги/свята; – психолого-педагогічна характеристика; – педагогічна скарбничка.	20
6. Оцінювання допоміжної документації : – загальне оформлення щоденника; – оформлення допоміжної документації (конспекти занять, наочний матеріал, схеми, знімки тощо).	5
7. Захист практики.	25
Сума	100

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	Для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	

60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богиніч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. К.: Видавництво, 2012. 26 с.
2. Богуш А. М. Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі. практикум: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів. К. : Вища школа, 2003. 206 с.
3. Богуш А. М. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі : практикум : Навч. посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів спец. "Дошкільне виховання". К. : Вища школа, 1995. 191 с.
4. Богуш А. М., Котик Т. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільному закладі: практикум: навч.посібник для студ.пед.ін-тів та учнів педучилищ. К. : Вища школа, 1994. 157 с.
5. Весела наука. Лабораторія маленьких дослідників: практикум для дітей ст. дошк. віку / [уклад.: Панасюк Т. В., Грищенко Г. А.]. Київ : Грамота, 2016. 31 с.
6. Горобаха Н.М., Поніманська Т.І. Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Дошкільна освіта» К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 280 с.
7. Дослідно-експериментальна робота в системі дошкільної та загальної середньої освіти: (станом на 25 лип. 2013 р.) / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти ; [уклад.: Таранік-Ткачук К. В., Воронцова Е. В.]. К. : [б. в.], 2013. 74 с.
8. Калуська Л. В. Казковий дивосвіт. Формування життєвої компетентності та базових якостей дошкільника на основі казок Василя Сухомлинського: наук.-метод., практико орієнт. посіб. на допомогу дошк. працівникам. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2010. 160 с.
9. Кідіна Л. М. Психолого-педагогічний супровід педагогічної практики майбутніх вихователів ДНЗ. *Вісник післядипломної освіти*. 2010. Вип. 1(2). С. 183-189.
10. Коржук О. Педагогічна практика як складова професійної підготовки компетентного вихователя. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. 2013. Вип. 29. С. 77-82.
11. Кравчук Н. П. Здоров'язбережувальна компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: теорія та практика: монографія; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Сочінський М. М. [вид.], 2018. 239 с.
12. Майський Г. Ю. Суть педагогічної практики студентів вищих навчальних закладів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип. 30. С. 564-567.
13. Машкіна Л. А. Формування професійного інтересу в майбутніх вихователів у процесі педагогічної практики. *Педагогічний дискурс*. 2009. Вип. 5. С. 149-153.
14. Мисик О. Педагогічна практика як чинник формування фахової компетентності у майбутніх вихователів дітей дошкільного віку. *Молодь і ринок*. 2014. № 11. С. 121-126.
15. Мисик О. С. Формування фахової компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі педагогічної практики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. Хмельницький, 2018. 20 с.

16. Наскрізна програма педагогічної практики для студентів спеціальності "Дошкільна освіта" / Глух. нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка ; [уклад.: Л. П. Загородня та ін.]. Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2014. 62 с.

17. Наскрізна програма педагогічної практики студентів спеціальності "Дошкільна освіта" / Н. П. Пихтіна [та ін.] ; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. 2-ге вид. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 117 с.

18. Павлущенко Н. М., Харькова Є. Д. Формування професійної компетентності майбутнього вихователя через педагогічну практику в закладі дошкільної освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Сер. : Педагогічні науки. 2018. Вип. 2(2). С. 173-180.

19. Попова Л. Б., Гордійчук М. С. Організаційно-методична практика в дошкільних закладах: програма та метод. рек. : галузь знань 0101 "Педагогічна освіта", спец. 7.01010101 "Дошкільна освіта" (ден. та заоч. форми навчання); Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2014. 31 с.

20. Попова Л. Б., Демчик К. І. Програма та методичні рекомендації до навчальної педагогічної практики (І модуль) : галузь знань 0101 Педагогічна освіта : напрям 6.010101 Дошкільна освіта : [навч.-метод. посіб.]; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Ф-т пед., Каф. теорії та методик дошк. і почат. освіти. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2014. 43 с.

21. Савченко Р. А. Формування музично-педагогічної компетентності майбутніх вихователів і музичних керівників дошкільних навчальних закладів у процесі навчальної практики. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 8. С. 263-269.

22. Самбор А. М., Самбор М. А. Телекомунікаційні технології в освітньому процесі на етапі підготовки студентів педагогічних ВНЗ до педагогічної практики. *Юридична наука*. 2012. № 11. С. 20-28.

23. Харченко Н. В. Педагогічна практика студентів у ВНЗ 1-2 рівнів акредитації (педучилищах і коледжах): навч.-метод. посіб. для студ. спец. "Дошкільне виховання"; Державний вищий навчальний заклад "Переяслав-Хмельницький держ. педагогічний ун-т ім. Григорія Сковороди". Кафедра дошкільної педагогіки і методики навчання. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. 79 с.

24. Чаговець, А. І. Гармонійне виховання дітей у культурно-освітньому просторі закладу дошкільної освіти: методологія, теорія, практика: монографія. Харків : ДІСФ ПЛЮС, 2018. 348 с.

25. Шарапанюк А. Педагогічна практика студентів педагогічних коледжів, як умова формування професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів в Україні. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2012. № 41. С. 78-83.

26. Шелестова Л. В. Формування картини світу старших дошкільників: теорія і практика: монографія; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т обдаров. дитини НАПН України. Київ : Ін-т обдаров. дитини, 2016. 524 с.

27. Щоденник студента-практиканта з позанавчальної виховної роботи / уклад. С. Марчук [та ін.] ; Управління освіти і науки Волинської обласної держ. адміністрації. Луцьк : Твердиня, 2008. 104 с. (Циклова комісія викладачів шкільної, дошкільної педагогіки і психології та окремих методик).

28. Якименко С. І. Формування світогляду у старших дошкільників та молодших школярів в освітньо-інтегрованому середовищі: теорія і практика: монографія. Київ : Слово, 2017. 638, [1] с.

29. Ярославцева М. І. Сутність та особливості організації педагогічної практики як засобу формування ціннісних орієнтацій майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2018. Вип. 3. С. 266-280.

30. Ярославцева М. І. Формування професійної самореалізації майбутніх фахівців дошкільних навчальних закладів у процесі педагогічної практики [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; ДВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди". Переяслав-Хмельницький, 2015. 22 с.